

Anmälan till Granskningsnämnden att pröva om TV4 brutit mot kravet på saklighet i sin sändning av Kalla Fakta den 7 och 14 maj

Sverigedemokraterna är ett politiskt parti som verkar inom ramen för den svenska parlamentarismen och det demokratiska samtalet. Sverigedemokraterna har som ett av de demokratiska politiska partierna en viktig uppgift att inom ramen för den fria åsiktsbildningen föra debatt och bilda opinion.

TV4 har i programmet Kalla Fakta som sändes den 7 respektive 14 maj gjort påståenden och utpekanden som varit felaktiga på ett sätt som riskerar att få konsekvenser för allmänhetens uppfattning om den svenska informationsmiljön, samt använt en bildsättning som varit ägnad att på ett osakligt sätt förstärka ett narrativ. TV4 har därmed brutit i kraven på saklighet. Att TV4 valt att sända programmet är särskilt allvarligt sett i ljuset av att det har varit ägnat att skapa en felaktig bild av ett politiskt parti, att sändningen skett i anslutning till valet till Europaparlamentet samt att det ägt rum efter att flera myndigheter varnat för utländsk otillbörlig informationspåverkan och desinformation. Att sammanblanda legitim opinionsbildning, satir och demokratiska åsiktsyttringar med sådana utländska påverkansoperationer som myndigheter har i uppgift att skydda den svenska demokratin från, medför en risk att viktig myndighetsinformation till medborgarna förvrängs eller feltolkas. Dessa omständigheter och sammanhang bör vägas in som försvårande faktorer i bedömningen om TV4 genom inslagen brutit mot saklighetskravet i sändningstillståndet.

Genom denna anmälan föreslås att Granskningsnämnden i sin bedömning av de aktuella sändningarna särskilt tar fäste på följande:

1. Dramatiseringar ägnade att förstärka ett narrativ på ett osakligt sätt, bl.a.:

Tidsstämpel 3:38, 20:39 sändningen den 7 maj

I sekvenserna intervjuas en skådespelare iförd rånarluva i ett parkeringshus på ett sätt som för tankarna till att personen är avhoppare från exempelvis organiserad brottslighet.

Tidsstämpel 3:47 sändningen den 7 maj

I sekvensen fotograferas anställda från en bil på ett sätt som för tankarna till polisär spaningsverksamhet

Tidsstämpel 10:35 sändningen den 14 maj

Det förespeglas att personen som ska berätta avslöjande detaljer ”inte vill visa sitt ansikte öppet”. Med detta som skäl kör man till en avlägsen plats och genomför intervjun i bilen. Detta förstärker ett osakligt narrativ som implicerar att personen som intervjuas är en avhoppare från exempelvis organiserad brottslighet. Under intervjun med personen namnger TV4 denne och visar även personens ansikte, vilket talar för att dramatiseringen som föregick intervjun saknar sakliga skäl.

2. Felaktiga påståenden

Tidsstämpel 7:34 sändningen den 7 maj

Sekvensen berör dataanalys av ett större antal Twitter-konton (numera X). Inga av de berörda kontona

kontrolleras av Sverigedemokraterna och någon grund för att en sådan koppling skulle finnas har inte presenterats i inslaget. Sekvenser i programmet som rör antydningar kring sådana påstådda kopplingar har brustit i saklighet, vilket har föranlett att flera felaktigt utpekade individer har känt sig nödgade att själva distansera sig från det som impliceras i programmet.

Tidsstämpel 08:12 sändningen den 7 maj

I sekvensen vilseleds tittaren genom att TV4 anonymiserar personer som skrivit inlägg i sociala medier under eget namn och bild. I sekvensen insinuerar TV4 att personerna är en del av en trollfabrik och att deras identitet är okänd, trots att så inte är fallet.

Tidsstämpel 1:55 sändningen den 14 maj

En sekvens visar ett klipp från Youtubekanalerna ”klippta klipp”. Sekvensen ger felaktigt intrycket att medarbetare till Sverigedemokraterna är upphovsman till det (uppenbart) manipulerade satirklippet. Då uppgifterna är felaktiga och vilseledande har flera andra medier som rapporterat om klippet i efterhand infört rättelser.

Tidsstämpel 37:15 sändningen den 14 maj

En sekvens visar återigen ett klipp från Youtubekanalerna ”klippta klipp”, denna gång med texten ”från SD:s trollkonton”, vilket är felaktigt och missvisande.

Tidsstämpel 02:33, 09:24, 17:02 i avsnitt 2, sändningen den 7 maj

Under intervjun med partiets tjänsteman utelämnades viktig kontext om innehåll och upphovsman bakom två klipp ur frågeställningen, vilket vilseleder den intervjuade till att felaktigt tro att innehållet är skapat av kommunikationsavdelningen. Att klippen är ifrån filmen ”Team America: World Police” (*tidsstämpel 09:24*), samt från Youtubekanalerna ”klippta klipp” (*tidsstämpel 02:33, 17:02*) framgår inte under intervjun, vilket är vilseledande för såväl tittare som den intervjuade. Det dröjer en hel vecka innan tittare får ta del av klippen och kontexten.

3. Genom användandet av inklippta intervjuer tagna från andra kontexter med bl.a. företrädare för Myndigheten för psykologiskt försvar (MPF) vilseleds tittaren att uppfatta att uttalanden hör samman med programmet och verksamhet som bedrivs av Sverigedemokraterna.

Tidsstämpel 3:47 sändningen den 7 maj samt 08:25 sändningen den 14 maj

Intervjusekvenser med bl.a. flera representanter för MPF om desinformation, vilseledande information och propaganda har tagits från ett intervjutillfälle där ämnet rörde rysk informationspåverkan och otillbörlig informationspåverkan av främmande makt i syfte att skada Sverige. Intervjusekvenserna saknar samband med TV4:s aktuella program eller sådan opinionsbildningsverksamhet som sker inom ramen för den svenska åsiktsbildningen. Användandet av sekvenserna har därför varit vilseledande. I inslaget den 14 maj nämns ordet *ekosystem* i två intervjuer för att ytterligare vilseleda tittarna att det finns en koppling mellan de två situationerna.

4. Osakligt och återkommande användning av begreppet desinformation

Tidsstämpel 3:15, 3:47, 29:18, 41:52 sändningen den 7 maj, samt tidsstämpel 1:47, 08:19 och 42:12 sändningen den 14 maj

Återkommande i programmen används begreppet desinformation för att beskriva verksamheten, utan att någon grund för att belägga att felaktig information systematiskt och medvetet sprids från några

sociala medie-konton som Sverigedemokraterna kontrollerar. I ett inslag påstås att kommunikationsavdelningen massproducerar vilseledande information om Sverige och politiska motståndare, men de exempel som redovisas i Kalla Fakta är i allt väsentligt satiriska och humoristiska klipp och bilder som publicerats vidare från andra upphovsmän. Svepande och återkommande beskrivningar av detta som desinformation är ägnat att föra tankar till illegitima påverkansoperationer från främmande makt där felaktig information används för att skada och utnyttja det svenska informationslandskapet.

Sverigedemokraterna förordar mot bakgrund av denna anmälan att granskningsnämnden beslutar att de aktuella inslagen den 7 och 14 maj strider mot kraven på saklighet och samtidigt förelägger TV4 att på lämpligt sätt offentliggöra nämndens beslut.